

МОДЕЛЮВАННЯ В ПЕДАГОГІЦІ – загальнонауковий метод дослідження пед. об'єктів, відображуваних у моделях. Результати таких досліджень переносяться з моделі на пед. об'єкт. М. в п. як метод пізнання застосовується тоді, коли унеможливлене безпосереднє дослідження об'єкта

або з ін. причин, напр., етичних, естетичних. М. в п. здійснюється на загальноосвітньому, професійно орієнтованому та ін. рівнях у межах визначеного соціокультурного простору. Може носити системний і систематичний характер, позначатися певною циклічністю. У педагогіці і дидактиці моделі загалом є засобами і предметами наук, досліджень. Моделювання як метод пізнання використовується у процесі формувальних етапів пед. експериментів. Рівні М. в п. – поняттєвий, процесуальний, структурно-змістовий, концептуальний, філософський. Результати моделювання (моделі) піддаються теор. обґрунтуванню, експертній оцінці, апробації, впровадженню в освітню практику, моніторингу та інтерпретації здобутих емпіричних даних.

Сучасне М. в п. характеризується доцільністю, відкритістю, синергетичністю, аксіологічністю, віта-генністю та ін. Ефективність М. в п. узалежнюється від рівня операціоналізації понять та володіння знаннями з психології, соціології, історії, політології, математики (інформатики), комбінаторики, медицини, ІКТ тощо.

Предметом М. в п. може бути частина об'єкта моделювання, окрема властивість його чи сукупність якостей. Об'єкт може мати низку науково обґрунтованих моделей різнорівневої відповідності, повноти та системності відображення і т. ін. Під час М. в п. послуговуються концептами (загальні положення, утворені з використанням конструктів) і конструктами (змістові уявлення дослідника, що вимірюються за визначеними індикаторами (критерії, показники).

Успішним вважається таке М. в п., коли результати дослідження за моделлю без утруднень переносяться на пед. об'єкт. Упроваджена модель з часом може стати предметом подальших досліджень.

Лит.: 1. Косянчук С. Феноменно радикалізований конструкт як особистісно-соціальна детермінанта реалізації педагогічних технологій // Дидактика: теорія і практика. Київ, 2019.
2. Лодатко Є. О. Моделювання в педагогіці: точки відліку // Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. 2010. № 1. URL: http://intellectinvest.org.ua/ukr/pedagog_editions_ema_gazine_pedagogical_science_vypuski_nl_2010_st_2/.
3. Осадчий І. Г. Педагогічне моделювання: що важливо знати педагогу? // Народна освіта. URL: <https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?pageid=3969>

С. В. Косянчук